

A „ROMÁNIA KÖNYV” ELÉ

Románia meggyőződésünk szerint ésszel megérthető ország, ezért nem a leleplezést, hanem a megértést segítő könyvet kívánunk közreadni.

Bár munkánk forrásértékű adatokat (sohasem publikált vagy közvetett úton következtetett számokat) is tartalmaz, elsősorban elemző írásokat ad közre, mindaddig hiányzó képét nyújtva az utóbbi negyvenöt év román gazdasági és politikai folyamatainak.

Gazdasági kutatásainkat a nyolcvanas évek elején az MTA Világgazdasági Kutató Intézetének munkacsoportjaként kezdtük el. Az évek során összegyűlt sokszáz oldalnyi anyag első összegzése 1988-ra készült el (MTA VKI 1988. Szerk.: Hunya G.), de akkor a külpolitikai szemérem és a tudományt pártszempontból megítélő vezetés nem engedte nyilvánosságra hozatalát. Amikor ez év elejére tárgyalt korszakunk történelmi értelemben is lezárult, az eltelt időszakot politikatörténeti szempontból is feldolgozva (immár különböző intézetek munkatársaiaként) az Atlantisz (Medvetánc) kiadó számára befejeztük munkánk összefoglalását, úgy éreztük, hogy bár nem Romániából származunk, s viszonylag kevés a helyben szerzett tapasztalatunk, mégis kialakult és más országokon is kipróbált elemző módszerünk talán lehetőséget biztosít a most olyannyira szükséges tárgyilagos képalkotásra. Mindez nem helyettesítheti a lassan hozzáférhetővé váló helyi források feldolgozásával majdan megírásra kerülő történeti munkákat – reméljük sietteti azok megszületését.

A Romániával foglalkozó szerzők többségétől eltérően – témánkból adódóan – nem a magyar nemzeti sors és történelem oldaláról közelítettük meg a kutatott anyagot, hanem ugyanúgy a romániai gazdasági és társadalmi rendszer belső működésének elemzésére és megértésére törekedtünk, mint ahogyan azt korábban és azóta más kelet-közép-európai országok vizsgálatakor is tettük. A

nyolcvanas évek Romániája kiélezett formában viselte magán a „szocialista fejlődés” ellentmondásainak jellemvonásait, annak nem eltérő, hanem szélsőséges változata volt. Az ország gazdasága a központi adminisztratív irányítás és az autark struktúrapolitika jellegzetes betegségeitől szenvedett. Ebből a nézőpontból Ceaușescu is első-sorban egyike volt a poszt- vagy neosztálinista uralkodóknak, aki azonban olyan korszakban keményítette meg a gazdasági politikai rendszer vonásait, amikor a környező országokban már többnyire felpuhították annak klasszikus formáját, s olyan nyíltan erőszakos manipulatív eszközökkel tette ezt, amelyek a külvilágtól kevésbé elzárt országokban már jó ideje alkalmazhatatlanok voltak.

A politikai démonológia – mely Drakula és ördögcsapata művén szörnyülködik – mindenesetre csak elfedi, idegenné, rejtélyessé teszi azt a történetet, amely pedig rólunk is szól, amelynek logikáját égtájunkon nagyon is értjük.